

Broj: X-KRŽ-07/478
Dana: Donesena: 19. 02. 2010. godine

Vijeće Apelacionog odjeljenja u sastavu:

sudija dr. Miloš Babić, predsjednik vijeća
sudija Azra Miletić, sudija izvjestilac
sudija Carol Peralta, član

TUŽILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

protiv

MOMIRA SAVIĆA

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Adnan Gulamović

Branioци optuženog, advokati:

Milan Romanić
Dragan Međović

SADRŽAJ

UVOD, IZREKA	3
OBRAZLOŽENJE	4
TOK POSTUPKA	4
OPŠTA PITANJA	5
I BITNE POVREDE ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 297. ZKP BiH.....	6
1. Optužba je prekoračena (član 297. stav (1) tačka j) ZKP BiH).....	6
2. povrijeđeno je pravo na odbranu (član 297. stav 1. tačka d) ZKP BiH).....	8
3. Sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe (član 297. stav 1. tačka h) ZKP BiH)	8
4. Izreka presude je nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude (član 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH)	9
5. Bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 2. ZKP BiH	10
Povreda odredbi člana 2. ZKP BiH – povreda načela legaliteta	10
Povreda odredbi člana 3. stav 1. ZKP BiH – pretpostavka nevinosti.....	10
Povreda odredbi člana 3. stav 2. ZKP BiH – povreda načela „ <i>in dubio pro reo</i> “	11
Povreda odredbe člana 14. ZKP BiH –jednakost u postupanju.....	12
Povrede odredbe člana 15. ZKP BiH – slobodna ocjena dokaza.....	12
II POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE.....	14
Opći elementi krivičnog djela zločini protiv čovječnosti	15
Status optuženog	16
Tačka 1. izreke presude	17
Tačka 2. izreke presude	18
Tačka 3. izreke presude	19
Tačka 4. izreke presude	20
Tačka 5. izreke presude.....	22
Tačka 7. izreke presude	23
Tačka 8. izreke presude	25
Tačka 6. izreke presude (oslobađajući dio)	26
1. POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA – ČLAN 298. tačka d) ZKP BiH	30
2. III ODLUKA O KAZNI	32

Broj: X-KRŽ-07/478
Sarajevo, 19.02.2010. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE !

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću Apelacionog odjeljenja sastavljenom od sudija, dr. Miloša Babića, kao predsjednika vijeća, te sudija Azre Miletić i Carol Peralta-e, kao članova vijeća, uz učešće pravne savjetnice Melike Murtezić, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Momira Savića, zbog krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav (1) tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e), g) i k) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), odlučujući po žalbama Tužilaštva Bosne i Hercegovine i branilaca optuženog, advokata Milana Romanića i Dragana Međovića, izjavljenim protiv presude ovog suda broj X-KR-07/478 od 03.07.2009. godine, nakon održane sjednice vijeća, u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH –Adnana Gulamovića, optuženog i branilaca, dana 19.02.2010. donio je slijedeću:

PRESUDU

Odbija se, kao neosnovana, žalba Tužilaštva BiH KT-RZ-205/06, a žalba branilaca optuženog Momira Savića, djelimično uvažava, te se presuda Suda BiH broj X-KR-07/478 od 03.07.2009. godine, **preinačava** na način da se optuženi Momir Savić, na osnovu člana 284. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH),

OSLOBAĐA OD OPTUŽBE

da je za vrijeme širokog i sistematičnog napada srpske vojske, policije i paravojnih srpskih formacija, usmjerenog protiv civilnog bošnjačkog stanovništva na području općina Višegrad i Rudo, znajući za taj napad, prvo kao pripadnik neutvrđene paravojne formacije u vrijeme djelovanja Užičkog korpusa bivše JNA, a zatim kao komandir 3. čete Višegradske brigade Vojske Republike Srpske, u periodu od 07. juna 1992. pa do kraja septembra 1992. godine, često dolazio uniformisan i naoružan u kuću T.B. u Višegradu, gdje ju je silovao i pri tome ponižavao, dolazeći prljav i neuredan i govoreći joj da je „dosta rađala muslimansku djecu i da treba da rađa i srpsku“, tukao je i prijetio da ne smije nikome ništa reći, a jednom prilikom oduzeo i novac koji je posjedovala, što je sve skupa kod iste izazivalo stalni strah i zbog čega i danas osjeća probleme zdravstvene i psihičke naravi,

čime bi počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav (1) tačke h) u vezi sa tačkom g) KZ BiH,

i u odluci o krivičnopravnoj sankciji, na način da se optuženi za radnje opisane pod tačkama 1., 2., 3., 4., 5., 7. i 8. izreke prvostepene presude, **za koje je oglašen krivim**

zbog krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172 stav (1) tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e), f), i) i k) KZ BiH,

O S U Ā U J E

Na kaznu zatvora u trajanju od 17 (sedamnaest) godina.

Na osnovu člana 56. KZ BiH u izrečenu kaznu optuženom se uračunava i vrijeme koje je proveo u pritvoru od 14.12.2007. do 17.12.2008. godine.

U ostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmjenjena.

OBRAZLOŽENJE

TOK POSTUPKA

1. Presudom Suda BiH broj X-KR-07/478 od 03.07.2009. godine, optuženi Momir Savić je oglašen krivim da je radnjama opisanim u tačkama od 1. do 8. izreke, počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav (1) tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e), g) i k) KZ BiH, te mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od 18 godina. Optuženom je u kaznu uračunato vrijeme provedeno u pritvoru počev od 14.12.2007. godine do 17.12.2008. godine, te je u smislu odredbe člana 188. stav (4) ZKP BiH u cijelosti oslobođen dužnosti plaćanja troškova krivičnog postupka. Na osnovu odredbe člana 198. stav (2) ZKP BiH, oštećeni sa imovinsko-pravnim zahtjevima su upućeni na parnicu.
2. Branioци optuženog, advokat Milan Romanić i advokat Dragan Međović, blagovremeno su izjavili žalbu protiv prvostepene presude zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvđenog činjeničnog stanja i odluke o krivičnopravnoj sankciji.
3. Tužilaštvo Bosne i Hercegovine je uložilo žalbu protiv prvostepene presude zbog odluke o kazni, s prijedlogom da se optužnom izrekne kazna zatvora u trajanju dužem od 18 godina.
4. Odbrana je dostavila sudu i svoj odgovor na žalbu tužioca, s prijedlogom da se ista odbije kao neosnovana.
5. Na sjednici vijeća održanoj dana 19.02.2010. godine, u smislu člana 304. ZKP BiH, žalioци su ostali kod pismeno iznijetih žalbenih prigovora i razloga. Tužilac je ukratko iznio svoj odgovor na žalbu branilaca, s prijedlogom da se ista odbije kao neosnovana.

6. Nakon što je ispitalo pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda, apelaciono vijeće je odluku kao u izreci donijelo iz razloga koji slijede:

OPŠTA PITANJA

7. Prije obrazloženja za svaki istaknuti žalbeni prigovor, Apelaciono vijeće napominje da je obaveza žalitelja da u skladu sa odredbom iz člana 295. stav 1. tačke b) i c) ZKP BiH, u žalbi navede kako pravni osnov za pobijanje presude, tako i obrazloženje kojim potkrepljuje osnovanost istaknutog prigovora.
8. Budući da Apelaciono vijeće na osnovu odredbe iz člana 306. ZKP BiH presudu ispituje samo u granicama žalbenih navoda, obaveza je podnosioca žalbe da žalbu sastavi tako da ista može poslužiti kao osnova za ispitivanje presude.
9. U tom smislu, podnosilac žalbe mora konkretizovati žalbene osnove iz kojih pobija presudu, precizirati koji dio presude, dokaz ili postupak suda osporava, te navesti jasno i argumentovano obrazloženje kojim će potkrijepiti istaknuti prigovor.
10. Samo paušalno označavanje žalbenih osnova, jednako kao i ukazivanje na navodne nepravilnosti u toku prvostepenog postupka bez preciziranja na koji žalbeni osnov se podnosilac žalbe poziva, nije valjana osnova za ispitivanje prvostepene presude, zbog čega je Apelaciono vijeće neobrazložene i nejasne žalbene prigovore, odbilo kao neosnovane.

I BITNE POVREDE ODREDAVA KRIVIČNOG POSTUPKA
IZ ČLANA 297. ZKP BiH

11. Apelaciono vijeće je prije svega razmotrilo osnovanost žalbenih navoda kojim se ukazuje na postojanje bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. ZKP BiH, te našlo da isti nisu osnovani.
12. Bitne povrede odredaba krivičnog postupka, kao žalbeni osnov, definisane su članom 297. ZKP BiH.
13. S obzirom na težinu i značaj počinjenih povreda postupka, ZKP BiH pravi razliku između onih povreda koje, ako se utvrdi da postoje, stvaraju neoborivu pretpostavku da su negativno uticale na valjanost izrečene presude (apsolutno bitne povrede) i povreda kod kojih se, u svakom konkretnom slučaju, ostavlja na ocjenu sudu da li je ustanovljena povreda postupka imala ili mogla imati negativan uticaj na valjanost presude (relativno bitne povrede).
14. Apsolutno bitne povrede ZKP BiH taksativno su nabrojane u tačkama od a) do k) stava 1. člana 297. ZKP BiH.
15. Ukoliko bi vijeće našlo da postoji neka od bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, obavezno je da, u skladu sa odredbom iz člana 315. stav 1. tačka a) ZKP BiH, ukine prvostepenu presudu.
16. Za razliku od apsolutnih, relativno bitne povrede nisu taksativno pobrojane u zakonu već postoje *ako Sud u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude (član 297. stav 2. ZKP BiH).*
17. U žalbi branioci ističu bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka d), h), j) i k) ZKP BiH, kao i člana 297. stav 2. ZKP BiH.

1. Optužba je prekoračena (član 297. stav (1) tačka j) ZKP BiH)

18. Prema navodima odbrane, ova povreda se ogleda u tome što se optužnicom Tužilaštva BiH optuženom stavlja na teret da je počinio krivično djelo iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e), f), i), i k) KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. i članom 180. stav 1. i 2. KZ BiH. Dakle, optuženom se stavlja na teret da je počinio krivično djelo zločin protiv čovječnosti s nekoliko radnji saizvršilaštva za koje je odgovoran kao individualni počinitelj (član 180. stav 1. KZ BiH), ali također je optužen i po komandnoj odgovornosti, koja predstavlja posebnu vrstu individualne krivične odgovornosti opisane u članu 180. stav 2. KZ BiH. Pobjanom presudom optuženi nije proglašen odgovornim za radnje iz tačkaka f) (mučenje) i i) (prisilni nestanak osoba), te je

proglašen odgovornim samo za jedan oblik individualne odgovornosti, kao individualni počinilac djela.

19. Odlučujući o osnovanosti ovog žalbenog prigovora, Apelaciono vijeće ukazuje na odredbu člana 280. stav (1) ZKP BiH,¹ da se presuda može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj optužnici. Objektivni identitet djela je sačuvan ukoliko je djelo u presudi isto ili samo drugačije od onog iz optužbe, ali nikad ne smije biti teže za optuženog od onog iz optužbe niti može biti drugo djelo, pa ni pod uslovom da je lakše od onog iz optužbe.
20. Sud je vezan za događaj koji optužba inkriminira, kakav u pojedinostima proizađe iz rezultata glavnog pretresa. Optužba nije prekoračena, dokle god se, kao u konkretnom slučaju, presuda kreće u granicama inkriminisanog događaja postavljenog u optužnici i kakav se stvarno odigrao, a da pri tome prvostepeno vijeće nije izašlo iz okvira djela opisanog u optužnici. Prvostepeni sud je uglavnom usvojio činjenični opis djela iz optužnice, ali mu je dao drugačiju (pravilnu) pravnu ocjenu. Prema tome, prvostepeno vijeće nije prekoračilo optužbu time što je optuženog oglasilo krivim kao individualnog počinioaca u smislu odredbe člana 180. stav (1) KZ BiH, a ne i po komandnoj odgovornosti u smislu stava (2) istog člana. U pobijanoj presudi ostao je nenarušen identitet stvarnog događaja i nisu mijenjane činjenice koje predstavljaju bitna obilježja krivičnog djela.
21. Suprotno navodima žalbe, prvostepeni sud nije izmijenio činjenični opis radnje krivičnog djela koje se optuženom stavlja na teret na način da je optuženog oglasio krivim za veću kriminalnu količinu od one koja mu je potvrđenom optužnicom stavljena na teret.
22. Nadalje, prvostepeni sud nije vezan prijedlozima tužioca u pogledu pravne kvalifikacije djela², te činjenica da prvostepeni sud nije pravno kvalifikovao radnje iz optužnice kao mučenje i prisilni nestanak - član 172. stav (1) tačka f) i i) – ne predstavlja prekoračenje optužbe. Sud može imati drugačiji stav u pogledu pravne ocjene djela u odnosu na stav iznijet od strane tužioca u optužnici, stoga sud može djelo kvalifikovati onako kako to smatra ispravnim, dajući svoje razloge u obrazloženju presude. U konkretnom slučaju, pravna kvalifikacija djela je izvedena po tačkama iz optužnice, upotpunjenim činjeničnim utvrđenjima iz dokaznog postupka, za šta je prvostepeni sud dao jasne razloge koje u cijelosti prihvata i Apelaciono vijeće, te je žalbeni prigovor da je optužba prekoračena u cijelosti neosnovan.

¹ Član 280 ZKP BiH: „(1) Presuda se može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmjenjenoj optužnici.“

² Član 280. ZKP BiH: (2) „ Sud nije vezan za prijedloge u pogledu pravne ocjene djela.“

2. Povrijeđeno je pravo na odbranu (član 297. stav (1) tačka d) ZKP BiH)

23. Branioci smatraju da je navodnim prekoračenjem optužbe, optuženom povrijeđeno i pravo na odbranu, jer je većim dijelom svoju odbranu postavio tako da dovede u pitanje tezu tužilaštva o njegovoj komandnoj odgovornosti, a također odbrana je izvodila i dokaze da negira da je optuženi počinio zločin protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka f) i i) KZ BiH.
24. Prema ocjeni Apelacionog vijeća, ovaj žalbeni prigovor je u cijelosti neosnovan.
25. Naime, optuženom je potvrđenom optužnicom stavljeno na teret krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav (1) tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e), f), i) i k) KZ BiH, a sve u vezi sa članom 180. stav (1) i stav (2) KZ BiH, odnosno optužen je pored komandne odgovornosti i za oblik izvršenja. U situaciji kada veće optuženje uključuje i manje (*Ubi maior minor cessat*), odbrana je od početka upoznata sa optužbama, te se neosnovano ukazuje na povredu prava na odbranu. Kao što je prethodno i obrazloženo (vidi paragrafe 18-22), prvostepeni sud nije prekoračio optužbu, te je odbrana tokom čitavog postupka u cijelosti bila upoznata sa činjenicama i okolnostima, odnosno radnjama koje se optuženom stavljaju na teret, stoga način koncipiranja odbrane u konkretnom slučaju ne može biti osnov za žalbu, niti isti predstavlja povredu prava na odbranu.

3. Sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe (član 297. stav 1. tačka h) ZKP BiH)

26. Odbrana smatra da je u izreci pobijane presude trebalo da se izričito navede da nema dokaza da je optuženi počinio radnje iz člana 172. stav 1. tačke f) i i) KZ BiH, kao i da optuženi nije odgovoran po komandnoj odgovornosti. Branioci nalaze da je vijeće na ovaj način postupalo protivno volji tužioca i načelu da jedino tužilac određuje opseg i predmet krivičnog djela.
27. Apelaciono vijeće nalazi da ovaj žalbeni prigovor nije osnovan.
28. Objektivni identitet optužbe i presude postoji ako se radi o istoj radnji ili istom događaju o kome se sudi, i to u njegovim bitnim dijelovima, mora postojati u obimu i sadržaju. Činjenice koje nisu bitne za radnju ili događaj ne mijenjaju identitet djela, te identitet optužbe i presude nije izmijenjen ako su u presudi izmijenjene okolnosti koje se odnose na bliža svojstva krivičnog djela koja ga konkretizuju, a nisu odlučujuća za izmjenu predmeta optuženja. Identitet optužbe i presude mora postojati u obimu i sadržaju, odnosno presuda mora obuhvatiti i riješiti predmet optužbe u cjelini, te se mora odnositi na konačan sadržaj optužnog akta.
29. Ne postoji povreda objektivnog identiteta između optužbe i presude, kao ni apsolutno bitna povreda odredba krivičnog postupka iz člana 297. stav (1) tačka j) ZKP BiH, ako prvostepeni sud u svojoj presudi kojom oglašava optuženog krivim za djelo iz

optužnice, tom djelu da drugačiju pravnu oznaku, ali s time da ta drugačija pravna oznaka odgovara usvojenom činjeničnom opisu (proizilazi iz njega) i da nije teža (nepovoljnija za optuženog) od one u optužnici.³

30. Suprotno žalbenim navodima, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud u cijelosti riješio predmet optužbe, te da postoji objektivni identitet između optužnice i presude. Prvostepeni sud je u pobijanoj presudi izveo drugačiji zaključak u pogledu pravne ocjene djela u odnosu na onaj iznesen od strane tužioca u optužnici, međutim sud nije propustio da riješi u cijelosti predmet optužbe.

31. Potrebno je istaći da sud može iz strukture istog ili istovrsnog krivičnog djela koje ulazi u sastav produženog krivičnog djela ispusti neku nedokazanu činjenicu, pod uslovom da to djelo i dalje pravno egzistira. Intervencije koje je prvostepeni sud načinio odnose se na utvrđenja manje važnih okolnosti, koje nisu elementi bića krivičnog djela za koje se optuženi tereti, te iste nisu imale uticaj na pravnu kvalifikaciju krivičnog djela.

4. Izreka presude je nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude (član 297. stav (1) tačka k) ZKP BiH)

32. Odbrana u svojoj žalbi navodi niz činjenica i okolnosti kojima osporava namjeru, uzročnu vezu između radnji optuženog i krivičnog djela zločini protiv čovječnosti, te ukazuje na protivrječnosti između iskaza svjedoka i to za svaku tačku optužnice pojedinačno, što sve zajedno, prema mišljenju odbrane, čini izreku presude nerazumljivom, protivrječnom samoj sebi, kao i razlozima presude.

33. Apelaciono vijeće nalazi potrebnim istaći da osporavanje tačnosti činjeničnih utvrđenja iz prvostepene presude ne predstavlja žalbeni osnov u smislu odredbe člana 297. stav (1) tačka k) ZKP BiH, već u skladu da članom 299. ZKP BiH (pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje) što će biti razmatrano u poglavlju II ove presude.

34. Apsolutno bitna povreda odredaba krivičnog postupka u skladu sa članom 297. stav (1) tačka k) ZKP BiH postoji kad prvostepena presuda, kao formalni sudski akt, sadrži određene nedostatke u izreci i obrazloženju, koji su po svojoj prirodi takvi, da onemogućavaju ispitivanje njene zakonitosti i pravilnosti.

35. Nakon što je detaljno i s dužnom pažnjom analiziralo pobijanu presudu, sa aspekta postojanja nedostataka koji bi mogli da predstavljaju bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav (1) tačka k) ZKP BiH, Apelaciono vijeće je zaključilo da presuda ne sadrži manjkavosti koje su navedene u tački k), kako je to u žalbi paušalno navedeno, te je stoga prigovore branioca valjalo odbiti kao neosnovane.

³ *Komentari zakona o krivičnom/kaznenom postupku u Bosni i Hercegovini, Zajednički projekat Vijeća Evrope i Evropske komisije (u daljem tekstu: Komentari zakona o krivičnom postupku), str. 710 (vidi Vrhovni sud Hrvatske, I Kž-2002/1974. od 26.12.1975.)*

36. Naime, činjenični opis djela u izreci je jasan, određen i potpun, te sadrži činjenice i okolnosti koje predstavljaju bitne elemente krivičnog djela za koje je optuženi oglašen krivim. U izreci je navedeno mjesto i vrijeme izvršenja krivičnog djela, te su jasno naznačene radnje optuženog. Izrekom presude, obuhvaćeni su svi bitni elementi krivičnog djela iz člana 172. KZ BiH, uz precizan opis pojedinačnih radnji izvršenja označenih u svim tačkama izreke. U obrazloženju presude imenovani su izvedeni dokazi, zatim je naveden sadržaj tih dokaza, te ocjena vjerodostojnosti istih. U pobijanoj presudi su dati razlozi o odlučnim činjenicama relevantnim za presuđivanje u ovoj krivičnopravnoj stvari, uz detaljnu i iscrpnu analizu svih dokaza kako pojedinačno, tako i u njihovoj međusobnoj povezanosti.

5. Bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav (2) ZKP BiH

37. Bitna povreda (tzv. relativno bitna povreda) odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav (2) ZKP BiH postoji ako sud za vrijeme pripremanja glavnog pretresa ili u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ZKP BiH, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude.⁴

38. Kada je u pitanju relativno bitna povreda odredaba krivičnog postupka potrebno je da se žalbom ukazuje ne samo na radnje i propuste u kojima se ogleda neprimjenjivanje ili nepravilno primjenjivanje određene odredbe procesnog zakona, nego i da se žalbom ukazuje i u kom smislu i zbog čega je to bilo ili moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude. U protivnom, ispitivanje o tome da li je učinjena relativno bitna povreda odredaba krivičnog postupka bi se pretvorilo u ispitivanje po službenoj dužnosti.⁵

povreda odredbi člana 2. ZKP BiH – povreda načela legaliteta

39. Povredu načela legaliteta odbrana nalazi u primjeni odredbi Krivičnog zakona BiH, umjesto Krivičnog zakona SFRJ, koji zakon je prema stavu odbrane trebao biti primjenjen, kao zakon koji je bio na snazi kada je predmetno djelo navodno učinjeno.

40. Odbrana je ovaj žalbeni prigovor istakla i kao povredu krivičnog zakona u smislu odredbe člana 298. tačka d) ZKP BiH, te će se o istom raspraviti u okviru žalbenog osnova – povreda krivičnog zakona iz člana 298. ZKP BiH.

povreda odredbi člana 3. stav (1) ZKP BiH – pretpostavka nevinosti

41. Odbrana smatra da je došlo do povrede odredbe člana 3. stav (1) ZKP BiH time što je prvostepeno vijeće optuženog oglasilo krivim za sve tačke optužnice, iako je odbrana u

⁴ Član 297. stav (2) ZKP BiH

⁵ Vidi, Komentari zakona o krivičnom postupku, str. 776

toku postupka ukazivala na određene kontradiktornosti, te pogrešne i nepouzdana dokaze optužbe.

42. Pretpostavka nevinosti (*praesumptio iuris tantum*)⁶ određena je u skladu sa međunarodnim dokumentima i predviđa se na način da se svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravnosnažnom presudom ne utvrdi njegova krivnja. Usvajanjem ove pretpostavke osumnjičeni je oslobođen tereta dokazivanja i pripada mu privilegij protiv samooptuživanja. Pretpostavka nevinosti se ne odnosi samo na utvrđivanje krivnje, već i na sve druge elemente koji su u međusobnoj vezi sa pojmom krivičnog djela (radnja izvršenja, protivpravost ili kažnjivost).
43. Prema ocjeni Apelacionog vijeća, ovaj žalbeni prigovor odbrane je paušalan, te se ne reflektuje niti na jedan primjer kojim bi se ukazalo čime je to u toku glavnog pretresa povrijeđena pretpostavka nevinosti ili u kojem dijelu pobijana presuda je u suprotnosti sa ovim načelom. Ocjena dokaza sama po sebi ne predstavlja povredu ovog načela, te činjenica da pobijanom presudom sud nije prihvatio tezu odbrane ne predstavlja povredu pretpostavke nevinosti.

povreda odredbi iz člana 3. stav (2) ZKP BiH – povreda načela „*in dubio pro reo*“

44. Branioci u žalbi navode da je prvostepeni sud u potpunosti postupao suprotno načelu „*in dubio pro reo*“, na način da je za činjenice koje terete optuženog dovoljno bilo da se pojave kao moguće, a činjenice koje idu u korist optuženog, morale su biti dokazane sa potpunom izvjesnošću.
45. Načelo *in dubio pro reo* jedna je od neposrednih posljedica presumpcije nevinosti, te je zakonom izričito propisano da u sumnji sud mora ići u korist optuženog.⁷ Svaka sumnja u postojanje neke pravno relevantne činjenice mora se odraziti u korist optuženog. Činjenice koje idu na štetu optuženog (*in peius*) moraju biti utvrđene sa potpunom sigurnošću, te ukoliko postoji sumnja u odnosu na ove činjenice, one se ne mogu uzeti kao utvrđene ili dokazane. Činjenice koje idu u korist optuženom smatraju se utvrđenima čak i onda ako su samo vjerovatne, odnosno ako se sumnja u njihovo postojanje.
46. Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeno vijeće ocijenilo svaki dokaz pojedinačno, i u vezi sa ostalim dokazima, te je na osnovu takve ocjene izvodio zaključak o postojanju pravno relevantnih činjenica. Stoga je, formalnopravno, prvostepeni sud u cijelosti postupio u skladu sa zakonskim obavezama iz člana 15. ZKP BiH, te člana 281. stav (2) ZKP BiH. Međutim, apelaciono vijeće nalazi da je primjenu načela *in dubio pro reo* neophodno sagledati u okviru prigovora odbrane da li je činjenično stanje pravilno i potpuno utvrđeno, odnosno u kontekstu dokazne vrijednosti izvedenih dokaza, te će

⁶ Tzv. privremena pretpostavka koja vrijedi dok se ne dokaže suprotno.

⁷ Član 3. stav (2) ZKP BiH: „Sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, Sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog.“

detaljna analiza za svaku tačku optužnice biti iznesena u dijelu III ove presude (pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje).

povrede odredbe člana 14. ZKP BiH – jednakost u postupanju

47. Odbrana navodi da ni tužilac tokom istrage nije postupao u skladu sa ovim načelom, kao ni pretresno vijeće.
48. Odredbom člana 14. ZKP BiH propisana je dužnost suda, tužioca i drugih organa koji učestvuju u krivičnom postupku da s jednakom pažnjom ispituju i utvrđuju kako činjenice koje terete osumnjičenog, odnosno optuženog, tako i one koje idu u korist.⁸ Dakle, u odnosu na činjenice koje se ispituju i utvrđuju (*in peius* i *in favorem*) zakonsko rješenje se temelji na standardu „jednakog obzira“. Činjenice koje se ispituju i utvrđuju moraju biti relevantne za krivični predmet.
49. Imajući u vidu navedeno, Apelaciono vijeće nalazi da odbrana nije ukazala u čemu se konkretno ogleda povreda ovog načela, kao ni eventualni uticaj takve povrede na zakonito donošenje presude. Stoga je, ovaj žalbeni prigovor, odbijen kao neosnovan. Ispitavši pobijanu presudu u granicama paušalno postavljenog žalbenog prigovora, apelaciono vijeće nalazi da je u toku krivičnog postupka koji je prethodio donošenju pobijane presude, prvostepeno vijeće ispunilo svoju zakonsku obavezu na način da je ispitivalo i utvrđivalo činjenice koje se odnose na zakonska obilježja krivičnog djela, krivičnu odgovornost optuženog, izricanje adekvatne krivičnopravne sankcije, kao i druge zakonske odredbe koje se primjenjuju u krivičnom postupku.

povrede odredbe člana 15. ZKP BiH – slobodna ocjena dokaza

50. Branioци ističu da je sud u pobijanoj presudi često donosio zaključke, a da nije opisao proces ocjene dokaza, dovođenje dokaza u vezu sa drugim dokazima na osnovu kojih bi izvodio zaključke o dokazanosti neke činjenice.
51. U ocjeni da li postoji ili ne postoji neka činjenica, sud nije vezan niti ograničen formalnim dokaznim pravilima. Slobodna ocjena dokaza je ocjena oslobođena pravnih pravila, koja bi *a priori* određivala vrijednost pojedinih dokaza. Vrijednost dokaza nije unaprijed određena, ni kvalitativno ni kvantitativno. Ocjena dokaza obuhvata logičku i psihološku ocjenu, te iako ne postoje pravna ni formalna pravila ocjene, ista je vezana za pravila ljudskog mišljenja i iskustva.

Apelaciono vijeće nalazi da je u pobijanoj presudi prvostepeni sud ocijenio svaki dokaz pojedinačno, te u povezanosti sa ostalim dokazima, što u smislu slobodne ocjene dokaza, sud je i dužan da učini. Odbrana u svojoj žalbi ne navodi koje dokaze sud nije ocijenio na način kako to zakon predviđa. Suprotno žalbenim navodima, prvostepeni sud

⁸ Član 14. ZKP BiH: „Sud, Tužitelj i drugi organi koji učestvuju u postupku dužni su s jednakom pažnjom da ispituju i utvrđuju kako činjenice koje terete osumnjičenog, odnosno optuženog, tako i one koje im idu u korist.“

je opisao proces kako je cijenio svaki pojedinačni dokaz, na način da je prvo imenovao svaki dokaz, zatim je iznesen sadržaj istog (relevantni dio sadržaja dokaza), te je obrazložen zaključak suda u pogledu vjerodostojnosti i ocjene svakog dokaza u vezi sa zaključcima suda o bitnim obilježjima krivičnog djela.⁹ Stoga, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud u cijelosti metodološki primijenio proces slobodne ocjene dokaza upravo na način kako to ZKP BiH predviđa, te ne postoji povreda odredbi krivičnog postupka iz člana 297. stav (2) ZKP BiH. Da li je prvostepeni sud određenom dokazu pripisao adekvatnu dokaznu snagu, u kontekstu utvrđivanja relevantnih činjenica, odnosno da li je na osnovu određenog dokaza sadržajno mogao utvrditi činjenice, proces je koji se cijeni kroz analizu utvrđenog činjeničnog stanja, a što će u obimu žalbenih prigovora biti predmet analize u dijelu II ove presude.

⁹ Član 281. stav (2) ZKP BiH: „Sud je dužan savjesno ocijeniti svaki dokaz pojedinačno i u vezi s ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izvesti zaključak je li neka činjenica dokaza.“

II POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE IZ ČLANA 299. ZKP BIH

52. Standard koji Apelaciono vijeće treba primijeniti prilikom preispitivanja navodno pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja jeste osnovanost. Apelaciono vijeće će prilikom razmatranja navodno pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja vlastitim nalazom zamijeniti utvrđenje prvostepenog vijeća samo ako jedan objektivni sud koji presuđuje o činjeničnim pitanjima ne bi mogao utvrditi osporavano činjenično stanje.
53. Prilikom utvrđivanja da li je zaključak prvostepenog vijeća takav zaključak do kojeg jedan objektivni sud koji presuđuje o činjeničnim pitanjima ne bi mogao doći, Apelaciono vijeće se neće olako upuštati u narušavanje činjeničnog stanja koje je utvrdilo prvostepeno vijeće. Apelaciono vijeće smatra da je prvenstveno zadatak prvostepenog vijeća da sasluša, provjeri i ocijeni dokaze izvedene na glavnom pretresu i da se činjeničnom stanju koje je utvrdilo prvostepeno vijeće mora iskazati određeno uvažavanje.
54. Apelaciono vijeće će ukinuti presudu prvostepenog vijeća samo ako je činjenična greška uzrokovala nepravilnu presudu. Nepravilna presuda se kvalifikuje kao krajnje nepravičan ishod sudskog postupka, kao u slučaju kada je optuženi osuđen usprkos nedostatku dokaza o biću krivičnog djela.
55. Da bi dokazao da je donesena nepravilna presuda, žalilac mora pokazati da navodno pogrešno i nepotpuno činjenično stanje koje je utvrdilo prvostepeno vijeće opravdano dovodi u sumnju krivicu optuženog. Da bi tužilac dokazao da je donesena nepravilna presuda, on mora pokazati da je, nakon što se u obzir uzmu greške koje je prvostepeno vijeće učinilo prilikom utvrđivanja činjeničnog stanja, eliminisana svaka osnovana sumnja u pogledu krivice optuženog.
56. Stoga, samo u slučaju kada Apelaciono vijeće zaključi, prvo, da nijedan objektivni sud koji presuđuje o činjeničnim pitanjima ne bi mogao doći do osporavanih činjeničnih utvrđenja i drugo, da je činjenična greška uzrokovala nepravilnu presudu, Apelaciono vijeće će uvažiti žalbu podnesenu u skladu sa članom 299. stav 1. ZKP BiH, u kojoj se tvrdi da je činjenično stanje pogrešno ili/ i nepotpuno utvrđeno.
57. Članom 299. ZKP BiH propisano je kad se presuda može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Odlučne činjenice se utvrđuju neposredno pomoću dokaza ili posredno iz drugih činjenica (indicija ili kontrolnih činjenica). Samo one činjenice koje su presudom utvrđene, mogu se smatrati da postoje, te bez obzira što odlučne činjenice postoje, uvijek se moraju izvući zaključci o njihovom postojanju. U suprotnom nema utvrđenog činjeničnog stanja (nepotpuno utvrđeno činjenično stanje). Ukoliko neka odlučna činjenica nije utvrđena onako kako je postojala u stvarnosti nekog događaja, onda postoji pogrešno utvrđeno činjenično stanje.

58. Ocjenu o tome da li je pogrešno utvrđeno činjenično stanje, vijeće Apelacionog odjeljenja će dati u odnosu na činjenice i utvrđenja na koja je odbrana u žalbi ukazala. Za ovakvu ocjenu treba primijeniti subjektivni kriterijum i to tako što će se na temelju žalbenih prigovora ocijeniti da li neka odlučna činjenica odgovara rezultatima izvedenih dokaza.
59. Prema ocjeni apelacionog vijeća, nisu osnovani žalbeni navodi odbrane da je prvostepeni sud pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje u odnosu na tačke 1., 2., 3., 4., 5., 7. i 8. izreke pobijane presude.
60. U odnosu na tačku 6. izreke pobijane presude, Apelaciono vijeće nalazi da nije isključujući svaku razumnu sumnju dokazano da je optuženi počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret, te je u smislu osnovnog načela *in dubio pro reo* oslobodilo Momira Savića od optužbe u odnosu na ovu tačku izreke prvostepene presude.

Opći elementi krivičnog djela zločini protiv čovječnosti

61. U svojoj žalbi odbrana ističe da ne negira da se na području opštine Višegrad u proljeće 1992. godine desio široko rasprostranjen napad u kome je najviše stradalo civilno bošnjačko stanovništvo, ali odbrana poriče da je optuženi svojim radnjama i aktivnostima doprinio tom napadu, kao i da je optuženi bio svjestan napada.
62. Suprotno žalbenim navodima, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud pravilno zaključio da, isključujući svaku razumnu sumnju, postoji veza (objektivna i subjektivna) između djela za koje se optuženi tereti i napada. Naime, ovakav zaključak zasnovan je na izvedenim dokazima iz kojih proizilazi pripadnost optuženog¹⁰ formacijama koje su učestvovala u napadu, te njegovo aktivno učešće u sklopu formacija koje su sprovodile napad. Sve inkriminisane radnje za koje se optuženi tereti (tačke 1., 2., 3., 4., 5., 6. i 8. izreke pobijane presude) dogodile su se za vrijeme trajanja rasprostranjenog i sistematskog napada, te je optuženi (kao komandir vojne jedinice – 3. čete) uzeo učešća sa sviješću i htijenjem da ih čini. Imajući u vidu da su pripadnici njegove jedinice bili dio napada i poduzimali aktivnosti (između ostalog: odvođenje Bošnjaka civila na ispitivanje u SUP, odvođenja i ubijanja civila po prijekom postupku, nezakonita lišenja slobode, prisilno premještanje stanovništva) iz kojih se nesumnjivo može zaključiti da čine dio napada, te da niti jedna radnja optuženog se ne može izdvojiti iz konteksta sveukupnih dešavanja na području općina Rudo i Višegrad, u cijelosti je ispravan zaključak prvostepenog vijeća da je optuženi djelovao svojim radnjama u sklopu takvog napada i znao da su njegova djela dio takvog napada.
63. Za razliku od stavova iznesenih u žalbi, Apelaciono vijeće smatra da je prvostepeni sud dao sasvim jasno, logično i uvjerljivo obrazloženje zaključka da su sve radnje

¹⁰ Svjedoci optužbe i odbrane su svjedočili o ulozi optuženog; Vidi: Svjedoci Vojislav Topalović, Momir (Milan) Savić, Miladin Savić; materijalni dokazi Tužilaštva BiH: Izvještaj o upoznavanju komandanata brigada, komandanata bataljona i komandira četa od 24.12.1992. godine; Matični jedinični karton za Momira Savića;

optuženog dio rasprostranjenog i sistematičnog napada, i da one doprinose takvom napadu, te da je optuženi bio svjestan postojanja napada i u okviru koga i poduzima konkretne krivičnopravne radnje opisane u tačkama (1., 2., 3., 4., 5., 6. i 8.) izreke prvostepene presude, a koji zaključak u cijelosti prihvata i ovo vijeće. Stoga je ovaj žalbeni prigovor odbijen kao neosnovan.

Status optuženog

64. Prema mišljenju odbrane, činjenica da je optuženi bio komandir 3. čete Višegradske brigade ničim nije dokazana. Odbrana smatra da ne postoji dokaz da je optuženi bio na nekoj komandnoj funkciji prije 14. jula 1992. godine.
65. U odnosu na okolnost utvrđivanja statusa optuženog, odnosno činjenice da je optuženi bio komandir 3. čete Višegradske brigade, prvostepeni sud za svoja činjenična utvrđenja nalazi uporište u sprovedenim dokazima, prije svega u izjavi koju je sam optuženi (tada osumnjičeni) dao u istrazi¹¹, a što je potkrijepljeno i ostalim izvedenim dokazima.¹²
66. Odbrana ne osporava formalno korištenje izjave date u istrazi, već ukazuje na opravdanost mijenjanja izjave od strane optuženog na glavnom pretresu.¹³ Prema ocjeni Apelacionog vijeća, odbrana ne ukazuje na opravdane razloge zbog kojih je došlo do izmjene iskaza optuženog u odnosu na činjenicu od kada on postaje komandir 3. čete. Ova činjenica se odnosi direktno na optuženog, njegovo lično saznanje se temelji na vlastitom sjećanju, što je on i iznio u izjavi datoj u istrazi. Odbrana paušalno ukazuje na „druge podatke“ do kojih su naknadno došli, te se poziva na protek vremena. Međutim, činjenica da protek vremena može biti relevantan faktor koji utiče na ljudsko sjećanje, ne predstavlja u svakom slučaju opravdanje za naknadno mijenjanje iskaza. Naime, odbrana ne ukazuje na opravdane ili logične razloge iz kojih bi se dalo zaključiti da je optuženi eventualno bio u zabludi u odnosu na činjenicu svog statusa kao komandira 3. čete, pogotovo imajući u vidu da ostali izvedeni dokazi, koji imaju karakter kontrolnih dokaza, potvrđuju njegovu izjavu datu u istrazi u odnosu na ovu činjenicu. Stoga, njegovo mijenjanje izjave u odnosu na ovu činjenicu, prema ocjeni Apelacionog vijeća nije opravdano, te se iskaz dat na glavnom pretresu ne može smatrati vjerodostojnim u odnosu na ovu činjenicu.
67. Prvostepeni sud je svoj zaključak zasnovao na osnovu ocjene izvedenih dokaza, na način da je pored izjave optuženog, cijenio i ostale izvedene dokaze u međusobnoj povezanosti, što je detaljno i jasno obrazloženo u pobijanoj presudi.¹⁴

¹¹ Optuženi je izjavio da je za komandira postavljen „negdje oko 20. maja 1992. godine“, vidi: Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog, broj KT-RZ-205/06 od 14.12.2007. godine, str. 6

¹² Vidi iskaze svjedoka: Vojislava Topalovića, Momira (Milana) Savića i Miladina Savića

¹³ Žalba branilaca optuženog: „...a kad optuženi, neposredno nakon hapšenja, u pritvoru, pod optužbom da je počinio jendo od najtežih krivičnih djela, prilikom prvog ispitivanja, bez obzira u prisutnosti branioca ili ne, da izjavu, koju će kasnije, a na temelju drugih podataka koje je prikupio, izmijeniti prilikom svjedočenja na glavnom pretresu, kao npr. da je optuženi posato komandir 3. čete 13. jula, a ne oko 20. maja 1992. godine, ...“, str. 23

¹⁴ Predmet broj X-KR-07/478, Presuda od 03.07.2009. godine, str. 38-43

68. Odbrana ukazuje na pojedinačne dokaze, ukazujući da isti ne potvrđuju navedenu činjenicu, međutim potrebno je istaći da zakonska obaveza nije izolovana ocjena pojedinačnih dokaza, već ocjena istih u međusobnoj povezanosti, što je na pravilan način i učinjeno u pobijanoj presudi. Odbrana uzima iz konteksta pojedine dokaze, koji imaju karakter kontrolnih dokaza, te na osnovu istih iznosi drugačiji stav, što nije prihvatljiv način ocjene dokaza, već suprotan ZKP BiH.

tačka 1. izreke presude

69. Prema navodima odbrane, neodrživi i neutemeljeni su činjenični zaključci prvostepenog vijeća u odnosu na tačku 1. izreke pobijane presude. Odbrana smatra da su iskazi svjedoka Ramiza Guše i Nizije Gušo u svakom dijelu u potpunosti suprotni, te ukazuju na propust prvostepenog vijeća da cijeni iskaz svjedoka Miloja Indića, kao i da na pravilan način cijeni iskaz svjedoka Nizije Gušo dat pred nadležnim organima u Njemačkoj.¹⁵

70. Prema ocjeni Apelacionog vijeća, prvostepeni sud je pravilno cijenio iskaz svjedoka – oštećenog Ramiza Guše, koji u cijelosti potvrđuje činjenične navode iz tačke 1. izreke presude, a koji navodi su također potvrđeni i iskazima svjedoka Nizije Gušo, te Šuhre Gušo i Bahrudina Guše.

71. Svjedok Ramir Gušo u svom iskazu opisuje dešavanja na području općine Višegrad u relevantnom periodu, te detaljno opisuje kako je lišen slobode i odveden u zgradu SUP-a, gdje je držan oko sedmicu dana zajedno sa još 23 lica u podrumu zgrade. Svjedoci Bahrudin Gušo i Šuhra Gušo u svojim iskazima potvrđuju činjenice da su se u SUP-u nalazili zatvoreni civili Bošnjaci, te da je svjedokinja vidjela optuženog ispred zgrade SUP-a kom prilikom je s njim razgovarala o svom sinu (Mirsad Gušo) koji je također bio zatvoren. Ramir Gušo također opisuje i kako je odvođen u sobu na spratu gdje su vršena saslušavanja, koja su vršili kapetan Dragan i Momir Savić, te jasno i konzistentno opisuje kako ga je, prilikom saslušavanja udario pesnicom i kako mu je upućivao pogrdne riječi i psovke. U pobijanoj presudi detaljno je naveden sadržaj iskaza ovog svjedoka u relevantnom dijelu, te je isti cijenjen kao vjerodostojan i istinit, koji zaključak u cijelosti prihvata i Apelaciono vijeće.¹⁶ Iskazi svjedoka Bahrudina Guše, Šuhre Gušo i Nizije Gušo u relevantnim dijelovima potkrijepljuju iskaz svjedoka oštećenog, i to u dijelovima njihovih iskaza koji se temelje na vlastitom sjećanju. Odbrana neosnovano ukazuje na kontradiktornosti njihovim iskaza, jer iste su odraz protoka vremena i odnose se na okolnosti koje nisu bitne, i koje su odraz njihovih vlastitih načina spoznaje događaja i činjenica koje su opisane u tački 1. izreke pobijane presude. Ovi svjedoci na različite načine percipiraju činjenice i okolnosti, što je uvjetovano njihovim ličnim psihofizičkim karakteristikama, godinama starosti, različitim emocionalnim doživljajima predmetnih događaja, što za posljedicu ima

¹⁵ Zapisnik o ispitivanju svjedoka Nizije Gušo pred Saveznom upravom kriminalističke uprave Njemačke od 29. i 30. juna 2002. godine.

¹⁶ Predmet broj X-KR-07/478, Presuda od 03.07.2008. godine, str. 45

određene različitosti u njihovim iskazima, ali su isti konsistentni i jasni u pogledu činjenica koje predstavljaju temelj za činjenične zaključke prvostepenog vijeća.

72. U pogledu izjave koju je dala svjedok Nizija Gušo pred nadležnim organima u Njemačkoj, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud pravilno cijenio taj dokaz, i zaključio da isti nije relevantan za predmet presuđenja. Naime, isti se odnosi na drugo lice i na druge događaje, kako je to i navedeno u pobijanoj presudi. Ova izjava ne umanjuje dokaznu vrijednost iskaza koji je svjedokinja Nizija Gušo dala na glavnom pretresu u ovom predmetu, jer predmet svjedočenja nije isti, a njeno svjedočenje u ovom predmetu je relevantno u dijelu u kojem ona potkrijepljuje iskaz svjedoka Ramiza Guše, kako je to pravilno i zaključilo prvostepeno vijeće.
73. U svojoj žalbi, branioci optuženog su kontardiktorni u pogledu teze odbrane da je u konkretnom slučaju riječ o „naučenim“ svjedocima, a zatim i sama odbrana ukazuje na određene navodne kontradiktornosti „naučenih“ iskaza. Upravo različitosti u iskazima svjedoka Ramiza Guše i Nizije Gušo, ukazuju na to da ovi svjedoci daju svoje iskaze na osnovu vlastitog sjećanja koje je limitirano i uslovljeno njihovim učešćem u inkriminiranim događajima. Iskaz svjedoka Ramiza Guše je jasan, konzistentan i detaljan, što je i logično, jer je isti direktna žrtva – oštećeno lice optuženikovih radnji, dok njegova majka Nizija Gušo svjedoči samo o okolnostima i činjenicama koje su njoj poznate, o onome što je saznala od sina, kćerke, ali i ono što je sama vidjela. Pa tako, svjedokinja detaljno i jasno opisuje svoj odlazak u zgradu SUP-a, kada se raspitivala o sudbini svoga sina, što iako nije direktno predmet optužnice, ukazuje na vjerodostojnost iskaza svjedokinje u relevantnom dijelu.
74. Suprotno žalbenim navodima, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud pravilno cijenio iskaz svjedoka Miloja Indića, te mu poklonio vjeru u relevantnom dijelu koji se odnosi na činjenicu da je ovaj svjedok pomogao Ramizu Guši da izađe iz Višegrada. Ovaj svjedok nema informacije o događajima koji su opisani u tački 1. izreke pobijane presude, što je jasno navedeno u pobijanoj presudi, te svojim svjedočenjem nije doveo u pitanje kredibilitet svjedoka Ramiza Guše, kako je to pravilno ocijenio prvostepeni sud.
75. Prema ocjeni Apelacionog vijeća, činjenična utvrđenja u odnosu na tačku 1. pobijane presude, prvostepeni sud je utvrdio sa potpunom sigurnošću, te zaključio da su se u radnjama optuženog stekli elementi inkriminacije iz člana 172. stav (1) tačka k) KZ BiH, koji zaključak u cijelosti prihvata i Apelaciono vijeće.

tačka 2. izreke presude

76. U žalbi odbrana ne spori da se desio događaj opisan pod tačkom 2. izreke presude, već spore učešće optuženog u istom, ističući da svjedok Mehmedalija Topalović ne poznaje optuženog, te da iz izjave svjedoka Vejsila Hote ne proizilazi nikakvo nasilničko ponašanje optuženog.

77. U pogledu ove tačke izreke, pobijana presuda se zasniva na iskazu svjedoka Mehmedalije Topalovića i izjavi svjedoka Vejsila Hote, koju je pretresno vijeće pročitalo na glavnom pretresu u skladu sa odredbama člana 273. stav (2) ZKP BiH.
78. Svjedok Mehmedalija Topalović na jasan i decidan način opisuje događaje koji su se desili u selu Meremišlje, općina Višegrad. Ovaj svjedok ne poznaje lično optuženog, što ni ne pokušava da sakrije ili da drugačije prikaže, već je o učešću optuženog (njegovom identitetu) u događajima u kojima je bio svjedok, saznao od Vejsila Hote. Prema ocjeni Apelacionog vijeća, prvostepeni sud je pravilno cijenio ovaj iskaz svjedoka, koji je jasan, istinit, konzistentan i vjerodostojan. Kada se iskazi ova dva svjedoka ocjene u međusobnoj povezanosti, proizilazi da se događaj u Meremišlju desio na način opisan u tački 2. prvostepene presude, a što ni sam optuženi ne spori, kao što ne spori ni svoje prisustvo. Nadalje, prvostepeno vijeće je pravilno uzelo u obzir konzistentnost dokaza koji jasno upućuju na direktnu umješnost optuženog u ovom događaju, te pravilno cijenilo izjavu svjedoka Vejsila Hote, koja direktno inkriminira optuženog, a istovremeno je konzistentna sa iskazom svjedoka Mehmedalije Topalovića.
79. Stoga, prema ocjeni Apelacionog vijeća, žalbeni navodi branilaca optuženog su neosnovani, te ničim nisu doveli u sumnju zaključke u vezi odlučnih činjenica, koje je prvostepeni sud pravilno utvrdio.

tačka 3. izreke presude

80. Branioци optuženog ukazuju na činjenicu da je prvostepeni sud, iako optužnica nije izmjenjena, niti precizirana na glavnom pretresu, promijenio vrijeme izvršenja inkriminiranih radnji u ovoj tački, na način da je umjesto "23. maja 1992.", naveo da se događaj desio „oko 23. maja 1992.“, što prema mišljenju odbrane predstavlja značajno pitanje u pogledu utvrđivanja odgovornosti optuženog. Odbrana ukazuje na to da je optuženi pomagao Bošnjacima, te da zaključci prvostepenog suda nemaju uporišta u izvedenim dokazima.
81. Apelaciono vijeće nalazi da žalbeni navodi odbrane nisu osnovani, već predstavljaju paušalno i selektivno pozivanje na dijelove iskaza svjedoka, ukazujući na taj način na navodne kontradiktornosti u njihovim iskazima. Određene razlike u iskazima svjedoka u pogledu onoga što su čuli prilikom okupljanja u mjestu Drinsko, rezultat su činjenice da svjedoci nisu istovremeno pristigli na mjesto okupljanja, već su u jednom kraćem vremenskom periodu pristizali.
82. U odnosu na vrijeme kada se događaj iz tačke 3., odnosno i tačke 4. izreke prvostepene presude desio, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud dao jasno, potpuno i logično obrazloženje zašto je precizirao činjenični opis na način da je kao vrijeme kada su se inkriminirani događaji desili naveo „oko 23. maja“ za obje tačke izreke. Saslušani svjedoci optužbe i odbrane, kao datume relevantne za ove tačke optužnice navodili su 23. maj i 24. maj 1992. godine. S obzirom na protek vremena, a imajući u vidu da su svjedoci proživljavali veoma teške trenutke, ova mala razlika u odnosu na datum ne

predstavlja razliku koja bi dovela u pitanje kredibilitet njihovih iskaza, pogotovo imajući u vidu da su njihovi iskazi detaljno cijenjeni u odnosu na činjenice koje su sadržane ove dvije tačke. Stoga, Apelaciono vijeće nalazi sasvim opravdanom intervenciju prvostepenog vijeća u odnosu na preciziranje datuma u tačkama 3. i 4. izreke prvostepene presude, iz razloga koji su detaljno navedeni i obrazloženi u pobijanoj presudi, koje u cijelosti prihvata i ovo Vijeće.

83. Svjedoci koji su saslušani na okolnosti iz ove tačke optužnice, a koji su prisustvovali događaju, detaljno su opisali šta se dešavalo na mjestu poznatom pod nazivom „groblje“ u naselju Drinsko. Njihova svjedočenja su potkrijepljena i iskazima svjedoka koji imaju posredna saznanja o inkriminisanom događaju.¹⁷ Ni sam optuženi ne osporava da se inkriminisani događaj desio.
84. Iz iskaza svjedoka proizilazi da su bili prisiljeni da napuste teritoriju, te da im je jasno rečeno, odnosno jasno su shvatili da ne mogu ništa sa sobom ponijeti i da moraju napustiti Drinsko. Suprotno žalbenim navodima, iz iskaza svjedoka jasno proizilazi da nisu imali stvarnu mogućnost izbora, već su bili prisiljeni da napuste Drinsko, kako je to pravilno utvrdio i zaključio prvostepeni sud.
85. U pogledu navoda odbrana da je optuženi pomagao Bošnjacima, o čemu su svoj iskaz dali svjedoci odbrane, Apelaciono vijeće nalazi potrebnim istaći da, kako to iz izvedenih dokaza proizilazi, optuženi je uistinu pomogao pojedincima bošnjačke nacionalnosti, ali to ne umanjuje niti anulira njegovu odgovornost niti njegovo učešće u radnjama koje su поближе opisane u tački 3. izreke prvostepene presude, a koje predstavljaju prisilno preseljenje stanovništva (član 172. stav (1) tačka d) KZ BiH), kako je to pravilno zaključio prvostepeni sud, koji zaključak u cijelosti prihvata i Apelaciono vijeće.

tačka 4. izreke presude

86. Odbrana osporava datum (23. maj 1992. godine) naveden u tački 4. prvostepene presude, te kao datum kada se inkriminisani događaj desio navodi 24. maj 1992. godine. U žalbi branioci navode da nijedna od saslušanih svjedokinja ne poznaje optuženog i nije ga ni vidjela kritičnog dana u Željači. Branioci iznose svoju tezu odbrane ukazujući na alibi, na način da je optuženi bio sa svjedokom Milojem Indićem na putu za Rudo u popodnevrim satima, što je potvrđeno i činjenicom da je svjedok Fadil Salić vidio optuženog u mjestu Šip.
87. U pogledu datuma kada se inkriminisani događaj desio, Apelaciono vijeće prihvata zaključak prvostepenog vijeća da se događaj desio isti dan kada su mještani Drinskog prisilno raseljeni, odnosno oko 23. maja 1992. godine, o čemu je Apelaciono vijeće iznijelo svoj stav u naprijed obrazloženom dijelu koji se odnosi na tačku 3. izreke presude (vidi paragraf 83).

¹⁷ Svjedoci optužbe: Husein Mujakić, Almasa Hadžić, Mirsad Hubić, Medo Tabaković, Šuhra Gušo, Latifa Hodžić, Redžep Salić i Fadil Salić saglasni su da se inkriminisani događaj desio na „groblju“ oko 23. maja 1992. godine

88. Iz iskaza svjedokinja Ramize Mustafić, Medine Gušo, Hafize Gušo i Fehibe Hubić, prvostepeno vijeće je sa sigurnošću utvrdilo da je optuženi učestvovao u odvođenju iz kuća civila Bošnjaka, te njihovom ispitivanju u kući Aziza Mešanovića, gdje su ih i tukli, nakon čega su odvedeni na brdo „Kik“ u šumu „Pušin do“, gdje su ih upotrebom vatrenog oružja lišili života. Odbrana u svojoj žalbi ne osporava da se događaj desio na način opisan u ovoj tački izreke prvostepene presude, već negira učešće optuženog u istom. Prvostepeno vijeće je iskaze svjedoka cijeno i u vezi sa materijalnom dokumentacijom, te iskazom vještaka dr. Vede Tuće, koji dokazi su potvrdili u relevantnom dijelu navode svjedoka.
89. U pogledu identifikacije optuženog, odnosno njegovog učešća u događaju, prvostepeno vijeće je dalo iscrpno obrazloženje iz kojeg proizilazi da je vijeće detaljno cijeno iskaze svjedoka, te analizirajući ih u njihovoj međusobnoj povezanosti došlo do zaključaka o učešću optuženog u inkriminisanim događaju.
90. Naime, svjedokinja Medina Gušo je Momira Savića i Dragana Savića poznavala od ranije, što je jasno i detaljno objasnila, precizirajući i iznoseći činjenice i okolnosti koje dodatno ukazuju da je riječ o optuženom (Vitorčin sin Momir). Također, svjedoci su saglasni u opisu fizičkog izgleda optuženog, što je od krucijalnog značaja, te je prvostepeno vijeće pravilno cijeno i činjenicu da se radi o malom području na kojem se svi mještani uglavnom međusobno poznaju, te raspoznavanje osobe po imenu roditelja može biti dovoljno za identifikaciju te osobe. Svjedokinja Ramiza Mustafić, navodi da optuženog nije dobro poznavala, već da ga je vidjela dva-tri puta, te daje detaljan opis njegovog fizičkog izgleda (nizak, podebeo, krupan, malo proćelav i crn) i navodi da je bila svjedokom kada su ga druga lica oslovljavala imenom, kao i „komandantom“. Svjedokinje Hasiba Mešanović i Hafiza Gušo, iako nisu lično poznavale optuženog, ali su ga njihovi ukućani poznavali, te su u svom svjedočenju navele dovoljno činjenica i okolnosti, da se sa sigurnošću može utvrditi da je riječ o optuženom Momiru Saviću, kako je to i utvrdilo prvostepeno vijeće.
91. U pobijanoj presudi, vijeće je pravilno cijeno iskaze svjedoka, detaljno navelo sadržaje onih dijelova njihovih iskaza koji su relevantni za presuđenje, te zaključilo da su iskazi saglasni i međusobno konzistentni u odlučujućem dijelu, koji se odnosi na konkretne radnje prisutnih lica, zatim u pogledu identiteta optuženog i deset muškaraca koji su tog dana odvedeni, kao i načina na koji se to desilo.
92. Prvostepeno vijeće nije prihvatilo tezu odbrane, koja se zasniva na alibiju, cijeneći iskaze svjedoka odbrane Miladina Savića, Momira (Milana) Savića i samog optuženog, kao neuvjerljive u pogledu tvrdnji da optuženi nije bio prisutan na licu mjesta, te da nije preduzimaopisane radnje. Prvostepeno vijeće je pravilno utvrdilo direktnu umješnost optuženog u radnjama opisanim u ovoj tački izreke prvostepene presude, uzimajući u obzir konzistentnost svih dokaza koji jasno upućuju na takav zaključak.

93. Nadalje, odbrana tačno navodi činjenicu da je svjedok Fadil Salić izjavio da je vidio optuženog u automobilu „Niva“ na lokalitetu Šip.¹⁸ Međutim, odbrana ovu činjenicu uzima i cijeni van konteksta ostalih činjenica i toka događaja. Iz iskaza ovog svjedoka jasno proizilazi da se on zajedno sa drugim licima uputio van mjesta Drinsko (nakon događaja opisanog u tački 3.), te da je vidio optuženog kako prolazi u automobilu.
94. Imajući u vidu da je svjedok odbrane Miladin Savić naveo da je Zeljača dio Drinskog (udaljena oko 1km od groblja u Drinskom), sasvim je logičan zaključak da je optuženi bio prisutan u Drinskom na lokalitetu „groblje“ kada se desilo okupljanje mještana Drinskog, nakon čega je bio prisutan i učestvovao u događaju koji je opisan u tački 4. pobijane presude (Zeljača – brdo Kik – Pušin do). S obzirom na malu udaljenost mjesta, a što nesporno proizilazi iz iskaza svjedoka, kao i činjenicu da je optuženi koristio automobil, njegovo prisustvo na jednom od navedenih mjesta, ne isključuje prisustvo na drugom, kako to pogrešno odbrana pokušava da prikaže.
95. U pogledu ubistava civila na lokaciji Pušin do, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud pravilno utvrdio učešće i odgovornost optuženog, jer upravo zaključak izveden od strane prvostepenog suda je jedini mogući zaključak na osnovu izvedenih dokaza. Iako svjedoci nisu bili direktni očevidci samog čina ubijanja, nema prekida uzročno-posljedične veze između događaja.
96. Imajući u vidu sve navedeno, Apelaciono vijeće zaključuje da su navodi žalbe neosnovani, te da je činjenično stanje u odnosu na ovu tačku izreke prvostepene presude utvrđeno sa sigurnošću.

tačka 5. izreke presude

97. U odnosu na tačku 5. izreke prvostepene presude, odbrana u svojoj žalbi ukazuje na protivrječnosti u iskazima svjedoka Šabana Ćate, Rasima Ćate i Fahre Ćato, osporavajući na taj način vjerodostojnost istih. Odbrana se poziva na iskaze svjedoka Vojislava Topalovića i Milenka Jevića, koji pružaju alibi optuženom.
98. Nakon što je ispitalo pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda, Apelaciono vijeće je našlo da su isti neosnovani.
99. Naime, svjedok Šaban Ćato je očevidac događaja opisanog u ovoj tački izreke prvostepene presude, odnosno ubistva Suada Kurtića. Svjedok na jasan način, detaljno opisuje čitav događaj, počev od momenta kada je zarobljen zajedno sa Suadom Kurtićem, sam čin ubistva, kao i svoj susret sa porodicom ubijenog, (Rasim Ćato i

¹⁸ Transkript, predmet *Savić Momir*, X-KR-07/478, 09.10.2008. godine, str. 11, svjedok Fadil Salić: „*Mi smo pobjegli preko jednih stijena u rijeku Kruševicu pa smo gore izašli u Šip, kad smo izašli na asfalt u Šip taman smo izašli na asfalt da pređemo asfalt da idemo prema Moremiši, pojavila se ta ista niva sa tim vozačem i Momir, samo su kraj nas prohujali i otišli su dalje.*“

Fahra Ćato) kada im je saopštio šta se desilo, a o čemu su oni svjedočili na glavnom pretresu i u relevantnim dijelovima potvrdili iskaz ovog svjedoka. Prvostepeno vijeće je detaljno analiziralo iskaz ovog svjedoka, cijeneći ga u međusobnoj povezanosti sa iskazima svjedoka Rasima i Fahre Ćato, te zaključilo da je iskaz vjerodostojan, tačan i pouzdan, koji zaključak u cijelosti prihvata Apelaciono vijeće. Odbrana u svojoj žalbi navodi niz činjenica i okolnosti na koje su ovi svjedoci, prema mišljenju odbrane, dali protivrječne iskaze. Prema ocjeni Apelacionog vijeća odbrana svoje stavove temelji na analizi sporednih činjenica, ne dovodeći ih u vezu sa odlučnim činjenicama, koje su utvrđene sa potpunom sigurnošću, na osnovu iskaza pomenutim svjedoka, čiji su iskazi konzistentni, jasni i vjerodostojni.

100. U pogledu činjenice da je svjedok Rasim Ćato izmijenio svoj iskaz na glavnom pretresu u odnosu na svoju izjavu datu u istrazi, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud dao dostatno obrazloženje zašto je u dijelu prihvatio izjavu ovog svjedoka iz istrage.¹⁹

101. U pogledu identifikacije optuženog, prvostepeni sud je detaljno analizirao iskaz svjedoka Šabana Ćate, rukovodeći se mišljenjem iznesenom od strane Žalbenog vijeća Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju u predmetu *Kupreškić*, kao i kriterijima postavljenim u predmetu *Marko Škrobić*²⁰, te pravilno ocijenilo da je iskaz očevidca pouzdan, vjerodostojan i istinit u ovom slučaju. Suprotno žalbenim navodima, prvostepeno vijeće svoju odluku nije zasnovalo isključivo niti u odlučujućem dijelu na „prepoznavanju optuženog u sudnici“, kako to odbrana pokušava da prikaže. Prvostepeno vijeće je dalo iscrpnu analizu iskaza svjedoka Šabana Ćate, i to u pogledu događaja kojem je bio očevidac, kao i događaja koji su se desili prije i poslije istog, te je također cijeno i ostale izvedene dokaze, koji se odnose na prisustvo pripadnika 3. čete na relevantnom području, odnos optuženog sa Draganom Savićem, činjenicu da je prilikom pretresa kuće majke optuženog oduzeta i snajperska puška sa optičkim nišanom, kao i ličnost samog svjedoka (njegovu dob, te eventualni uticaj na njegovo sjećanje), te je došlo do činjeničnih zaključaka u pogledu identifikacije optuženog, koji zaključak u cijelosti prihvata i ovo vijeće. Činjenice i okolnosti koje ističe odbrana, sama po sebi nisu osnov za identifikaciju optuženog, međutim analizirane u međusobnoj povezanosti, nesumnjivo potvrđuju da je osoba koja je izvršila radnje opisane u ovoj tački upravo optuženi Momir Savić.

tačka 7. izreke presude

102. Prema navodima odbrane, činjenice utvrđene pred pretresnim vijećem ne ukazuju da je sud izveo pouzdan i pravilan zaključak u pogledu tačke 7. izreke prvostepene presude. Odbrana navodi da saslušani svjedoci (Gušo Šuhra, Kos Hajrija, Delija Omer, Maslo Sabina) nisu poznavali optuženog, te da je odbrana osporila iskaz svjedokinje Suade Logavija, saslušanjem svjedoka Stanimira Kirdžića.

¹⁹ Predmet broj X-KR-07/478, Presuda od 03.07.2008. godine, str. 74

²⁰ *Marko Škrobić (X-KR-07/480)*, presuda Suda BiH od 22.10.2008. godine, str. 26

103. Tačni su navodi odbrane da neki od saslušanih svjedoka nisu poznavali optuženog, međutim prvostepeno vijeće je zaključak o prisutnosti i učešću optuženog u inkriminisanom događaju zasnovalo na svim izvedenim dokazima, cijeneći ih pojedinačno i u međusobnoj povezanosti. Svjedoci očevidci konzistentno opisuju protjerivanje iz svojih domova u Dušću, kao i događaj koji je slijedio (dolazak kolone do zgrade „biroa za zapošljavanje“, te odvođenje pet muškaraca). Svjedokinja Suada Logavija je poznavala optuženog, što jasno proizilazi iz njenog iskaza. Ova svjedokinja opisuje fizički izgled optuženog, te je tokom glavnog pretresa, u cilju identifikacije osoba na fotografiji, bez imalo dvojbi, prepoznala optuženog. Također je detaljno opisala i okolnosti kako poznaje optuženog, odnosno da je optuženi osoba koju je vidala kada je dolazio u posjetu Stanimiru i Slobodanki Kirdžić, te da je to ista osoba koja je kritične prilike došla u bijeloj ladi „Niva“ i razgovarala sa „Lekom“, nakon čega je iz kolone odvojeno pet muškaraca Bošnjaka. Iskaz ove svjedokinje prvostepeni sud je pravilno cijeno u vezi sa iskazima ostalih svjedoka, koji potvrđuju dijelove njenog iskaza. Svjedok Omer Delija opisuje dolazak automobila „Niva“ i također za taj dolazak veže i odvođenje pet muškaraca, što je hronološki uslijedilo.
104. Imajući u vidu konzistentnost iskaza svjedoka u pogledu odlučnih činjenica, ali i cjelokupnih dešavanja na dan 13.06.1992. godine, prvostepeno vijeće je pravilno zaključilo da iskaz svjedoka Stanimira Kirdžića nije vjerodostojan, koji zaključak u cijelosti prihvata i Apelaciono vijeće. Prema ocjeni Apelacionog vijeća, prvostepeni sud je pravilno ocijenio i odlučio da pokloni vjeru svjedoku Suadi Logaviji, čiji iskaz je relevantan i odnosi se na nekoliko pitanja i okolnosti koje su bile predmet odluke prvostepenog vijeća, te suprotno žalbenim navodima, iskaz ove svjedokinje je u cijelosti osporio iskaz svjedoka Kirdžića, iz razloga koje je detaljno izložio prvostepeni sud, a koji zaključak u cijelosti prihvata ovo Vijeće.
105. Suprotno žalbenim navodima, prvostepeno vijeće je detaljnom analizom svih izvedenih dokaza došlo do zaključka da je samo optuženi mogao dati naredbu svojim vojnicima da protjeraju civile iz Dušća. Prvostepeni sud detaljno obrazlaže pravne pojmove relevantne za predmet odluke.²¹ Činjenica da sud nije našao da je iko mogao čuti da je optuženi direktno naredio „Leki“ da izdvoji pet muškaraca, ne umanjuje snagu i značaj ostalih činjeničnih utvrđenja u ovom predmetu. Naime, kako to pravilno prvostepeni sud ukazuje, svi vidovi krivične odgovornosti mogu se dokazati direktnim dokazima ili indicijama, te *mens rea* koja se zahtjeva jeste da je optuženi „djelovao sa sviješću o značajnoj vjerovatnoći da će uslijed njegovog ponašanja doći do krivičnog djela ili propusta“, što ne treba biti eksplicitno izrečeno, već se može izvesti iz okolnosti.
106. Prvostepeni sud je dao iscrpno obrazloženje u pogledu uloge optuženog u inkriminirano vrijeme, kada je obavljao dužnost komandira 3. čete Višegradske brigade, koja pozicija je podrazumjevala moć odlučivanja i donošenja naredbi i odluka. Iz

²¹ Vidi: Predmet broj X-KR-07/478, Presuda od 03.07.2008. godine, str. 92-93

izvedenih dokaza jasno proizilazi da je optuženi znao šta se događa na području općine Višegrad, a prvenstveno na područjima gdje su se nalazili pripadnici njegove čete. I svjedoci odbrane, koji su bili pripadnici 3. čete Višegradske brigade konzistentni su u dijelu kada opisuju da je optuženi bio „glavni“, što zajedno sa ostalim dokazima, opravdava zaključak prvostepnog vijeća da je optuženi imao potrebni autoritet i aktivnu kontrolu nad svojim vojnicima, što je osnov za zaključak da je samo on mogao dati naredbu svojim vojnicima da poduzmu opisane radnje prema civilima bošnjačke nacionalnosti.

107. Ni sama odbrana ne osporava činjenicu da se događaj desio na način opisan u optužnici, već osporava učešće optuženog, na način da pokušava da prikaže optuženog kao osobu koja je pokušavala da pomogne civilima. Prijateljski odnosi optuženog sa određenim licima – civilima Bošnjacima – ne umanjuje njegovu ulogu i učešće u inkriminiranim događajima, šta više, a kako to pravilno i ukazuje prvostepeni sud, upravo takvo selektivno ophođenje ukazuje na njegovu mogućnost da utiče na cjelokupna dešavanja.

108. Prema ocjeni Apelacionog vijeća, prvostepeni sud je pravilno utvrdio, nakon sveobuhvatne analize svih izvedenih dokaza, da je dokazano, isključujući svaku razumnu sumnju, da je optuženi u ulozi komandira učestvovao u teškom lišenju slobode Nezira Delije, Osmana Demira, Ahmeta Delije, Uzeira Nuhanovića i Midhata Nuhanovića, te da je, također u svojstvu komandira, na opisani način učestvovao u protjerivanju civila bošnjačke nacionalnosti iz naselje Dušće, koji zaključak u cijelosti prihvata i ovo vijeće.

tačka 8. izreke presude

109. Odbrana osporava činjenice utvrđene u pogledu tačke 8. izreke prvostepene presude, navodeći da iz izjava svjedoka Mujakić Fatime, Hodžić Latife i zaštićenih svjedoka A i B proizilazi drugačije činjenično stanje. Prema mišljenju odbrane sve što je optuženi poduzeo u vezi sa dešavanjima na Limskom mostu i u Drinskom, dana 30. juna 1992. godine, je dosljedno poštivanje pravila o postupanju sa civilima u zoni borbenih dejstava.

110. U odnosu na činjenično stanje iz tačke 8. izreke presude, Apelaciono vijeće smatra da je prvostepeno vijeće dalo sveobuhvatnu i detaljnu analizu iskaza svjedoka koji su svjedočili na okolnosti iz ove tačke, te je u tom pogledu izvelo valjan zaključak koji u cijelosti prihvata i ovo vijeće. Naime, iz saglasnih iskaza svjedoka Fatime Mujakić, Latife Hodžić, zaštićenih svjedoka A i B, proizilazi da su civili Bošnjaci na „Limskom mostu“ protiv svoje volje lišeni slobode i odvedeni u Drinsko, a potom u školu „Hasan Veletovac“ u Višegradu. Navedeni svjedoci detaljno i jasno opisuju sveukupne okolnosti u kojima se desila radnja na dan 30. juna 1992. godine. Suprotno žalbenim navodima, prvostepeno vijeće je dalo jasno i detaljno obrazloženje u pogledu zaključka da je radnja bila suprotna osnovnim pravilima međunarodnog prava, a što proizilazi iz izvedenih dokaza. Prvostepeno vijeće je pravilno cijeno činjenicu da su sva zatočena

lica bili civili, da nisu dobili nikakvo obrazloženje lišenja slobode, kao i činjenicu da je optuženi kao komandir jedinice koja se nalazila na Limskom mostu zasigurno bio upoznat da, ukoliko lišava slobode određeno lice, takvo lišenje slobode mora biti na zakonu zasnovano i propisano.

111. Odbrana u svojoj žalbi također ukazuje na nacionalnu pripadnost, kako svjedoka optužbe, tako i svjedoka odbrane, što prema ocjeni ovog vijeća ne predstavlja valjan argument za pobijanje činjeničnog stanja. Prvostepeni sud je činjenično stanje utvrdio na način da je cijenio sadržaj svakog dokaza, svakog iskaza svjedoka, i to kako pojedinačno, tako i u međusobnoj povezanosti, te na osnovu takve analize izveo zaključke o odlučnim činjenicama. Zaključke o postojanju diskriminatorne namjere na strani optuženog, prvostepeni sud je iscrpno obrazložio za svaku tačku izreke presude, a što odbrana paušalno pobija, te u odnosu i na ovaj žalbeni prigovor ukazuje na činjenicu da je optuženi pomogao nekolicini civila Bošnjaka, što ni u ovom kontekstu ne umanjuje učešće niti odgovornost optuženog, već ukazuje na njegovu realnu mogućnost i sposobnost da utiče na sudbinu Bošnjaka civila.

tačka 6. izreke presude (Oslobađajući dio)

112. Prema mišljenju odbrane, prvostepeno vijeće nije, isključujući svaku razumnu sumnju, utvrdilo da je optuženi počinio krivično djelo za koje je oglašen krivim u tački 6. izreke prvostepene presude iz člana 172. stav (1) tačka g) KZ BiH – silovanje. Naime, odbrana smatra da prvostepeni sud nije cijenio iskaz svjedokinje Nade Miličević, bez bilo kakvih opravdanih razloga, dok je u cijelosti poklonio vjeru svjedokinji T.B. Odbrana ističe činjenicu da je oštećena navodno silovanje prijavila 17 godina nakon što ju je optuženi navodno zlostavljao i silovao i da u tom periodu nikada i nikoga nije obavjestila o tome, već je toga postala svjesna kada je optuženi pritvoren. Odbrana ukazuje i na niz nelogičnosti u iskazu oštećene, pogotovo nemogućnost da objasni intimnu vezu sa izvjesnim Spasojem Vidakovićem koja se desila u istom periodu.

113. Apelaciono vijeće nalazi da je ovaj žalbeni prigovor odbrane osnovan.

114. Sud je dužan da donese oslobađajuću presudu, ne samo kada je dokazano da optuženi nije počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret, već i onda kada nema dovoljno dokaza da je optuženi počinio krivično djelo. U sumnji, sud mora presuditi u korist optuženog.

115. Apelaciono vijeće smatra da utvrđeno činjenično stanje nije dostatno za zaključak da je optuženi silovao T.B. na način opisan u tački 6. izreke prvostepene presude.

116. U pogledu ove tačke, vijeće je sa posebnom pažnjom cijenilo iskaz T.B., Nade Miličević, kao i optuženog, te nalazi da stepen vjerovatnoće da se inkriminirani događaj desio na način opisan u izreci, ne doseže prag standarda „isključujući svaku razumnu sumnju“, odnosno činjenično stanje nije utvrđeno sa potpunom sigurnošću.

117. Nesporno je utvrđeno da je optuženi posjećivao T.B. na njenom radnom mjestu, kao i u kući, te da je između T.B. i optuženog postojao seksualni odnos, i to u periodu od 07.06.1992. do septembra 1992., što ne osporava ni odbrana. Međutim, iz izvedenih dokaza ne može se sa potpunom sigurnošću utvrditi da li je seksualni odnos bio oštećenoj nametnut na način koji predstavlja kršenje međunarodnog humanitarnog prava.
118. Naime, iskaz T.B. ni u jednom dijelu nije potkrijepljen dodatnim dokazima, eventualno kontrolnim dokazima, dok iskaz svjedokinje Nade Miličević dovodi u pitanje relevantne dijelove njenog iskaza.
119. Tačno prvostepeni sud ukazuje na činjenicu da je svjedokinja Nada Miličević rođica optuženog, međutim ne može se zanemariti ni činjenica da ona nije bliži srodnik optuženog, te postojanje dalje rodbinske veze, samo po sebi, ne može predstavljati osnov za zaključak da svjedokinja ima motiv da pomogne optuženom da izbjegne krivičnu odgovornost.
120. Prema navodima svjedokinje T.B. svi su znali šta se dešavalo između nje i optuženog (*„i mravi su znali da je on meni dolazio“*), te su je oslovljavali sa „Momirova kurva“.
121. Obrazlažući kontradiktornosti iskaza svjedokinja T.B. i Nade Miličević, prvostepeni sud navodi *„postavlja se sasvim logično pitanje da li je realno da jedna zrela žena u takvim porodičnim prilikama, posvećena porodici i traženju načina da je spasi, ne poznavajući do tada optuženog odjednom za njega ima takve emocije, i onda pred svima pokazuje intimne emocije prema njemu i da sa njim počinje i otvoreno održava intimnu vezu..“*²², te da oštećena nema motiv da inkriminiše optuženog i sebe izlaže neugodnostima koje za nju nosi krivični postupak pred sudom.
122. Međutim, imajući u vidu da je T.B. udata, majka, koja je živjela u maloj sredini gdje su je oslovljavali sa „Momirova kurva“, ne može se zanemariti da upravo činjenice koje prvostepeno vijeće nalazi relevantnim za poklanjanje (u cijelosti) vjere svjedokinji T.B., mogu biti cijenjene na način da predstavljaju motiv za inkriminisanje optuženog u cilju vlastite rehabilitacije.
123. Tačno je da žrtve silovanja nerado i veoma teško pričaju onome što im se desilo, i ponekad to godinama taje u sebi. Međutim, u situaciji kada u malom mjestu svi znaju za odnos T.B. i optuženog, nelogičnim i neuvjerljivim se čini da svjedokinja – oštećena o tome ne govori godinama, sve do trenutka kada je optuženi pritvoren, pogotovo što ne živi u istoj sredini gdje i optuženi. Svjedokinja T.B. ne daje logično objašnjenje zašto o silovanju nije ranije govorila, odnosno zašto ukazuje na isto tek nakon proteka toliko godina i nakon što je optuženi pritvoren, pogotovo što je očito da je bila suočena sa

²² Vidi: Predmet broj X-KR-07/478, Presuda od 03.07.2008. godine, str 81

- činjenicom da su svi znali za njen odnos sa optuženim, kako sredina iz koje potiče, tako i njena porodica, što znači da nije imala osnov za dugogodišnju šutnju u cilju prikrivanja takvih traumatičnih događaja u njenom životu, a što je ozbiljno ugrozilo kredibilitet svjedokinje.
124. Oštećena je, po vlastitom kazivanju, svakodnevno odlazila na posao i komunicirala sa ljudima, nije držana zatvorena niti je imala bilo kakavo ograničenje u kretanju i kontaktima osim onih koji su i za druge bili ograničavajući faktor obzirom na ratno stanje, odlazila je u Srbiju i vratila se suprotno zabrani optuženog kako bi izvršila abortus.
125. Imajući u vidu ove nesporne činjenice, ovo Vijeće nalazi da prvostepeni sud nije na pouzdan način utvrdio da je do seksualnih odnosa između optuženog i oštećene dolazilo silom, niti da su postojale takve okolnosti koje se mogu ocjeniti prinudnim (coercive circumstances), tako da ne moraju uključiti silu ili prijetnju silom, kakve vidamo u situacijama gdje se žrtve silovanja drže zatvorenim, što se često susreće u zatvorskim ustanovama kada zatvorski čuvar koristi takvu situaciju ili drugim okolnostima kada žrtve ni na koji način ne mogu imati stvarnu saglasnost za seksualni akt, kada su žrtve zatvorene u vojnim štabovima, pritvornim centrima i stanovima i sl.
126. Odbrana također osnovano ukazuje da je dio iskaza svjedokinje T.B. u odnosu na dolazak Spasoja Vidakovića u njenu kuću, kontradiktoran, nejasan i konfuzan. Iz iskaza T.B. također bi se moglo zaključiti da je optuženi promijenio svoj odnos prema njoj nakon što je saznao za drugog muškarca, te ubrzo nakon toga je i prestao posjećivati. Ove činjenice i okolnosti bi mogle ukazivati na eventualni dobrovoljni odnos između T.B. i optuženog.
127. Slijedom navedenog, Apelaciono vijeće nalazi da se ne može sa potpunom sigurnošću utvrditi da je seksualni odnos između T.B. i optuženog bio prinudnog karaktera. Za činjenice koje idu u korist optuženom, dovoljno je da budu učinjene vjerovatnim, odnosno mogućim, pa da ih sud uzme kao utvrđene. Kada se sud nađe u sumnji, kao što je to slučaj sa činjeničnim stanjem u pogledu ove tačke izreke prvostepene presude, mora se presuditi u korist optuženog.
128. Prema ocjeni ovog vijeća, priroda nedostatka u pobijanoj presudi je takva da se može otkloniti preinačenjem iste. Prvostepeno vijeće je utvrdilo sve činjenice relevantne za odlučivanje, međutim pogrešno je zaključilo da je sa sigurnošću utvrđeno da je seksualni odnos između T.B. i optuženog bio prinudan i sa odsustvom saglasnosti oštećene. Prema ocjeni žalbenog vijeća, a kako to osnovano ističe odbrana, utvrđeno činjenično stanje ostavlja sud u sumnji. Stoga, Apelaciono vijeće je, primjenom principa *in dubio pro reo*, odlučilo da optuženog Savić Momira, za ovu tačku oslobodi od optužbe.
129. Apelaciono vijeće je vlastitim nalazom zamijenilo utvrđenje prvostepenog vijeća u pogledu ove tačke izreke prvostepene presude, nalazeći da jedan objektivan sud koji

presuđuje o navedenom činjeničnom pitanju ne bi mogao utvrditi osporavano činjenično stanje na način kako je to učinio prvostepeni sud, pri čemu, polazeći od utvrđenja da samo ova činjenična greška nije uzrokovala nepravilnu presudu u cjelini, nije bilo opravdano ukidanje iste, zbog čega je prvostepena presuda preinačena samo u pogledu tačke 6. izreke prvostepene presude, a u smislu člana 314.stav 1. ZKP BiH.

III POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA – ČLAN 298. tačka d) ZKP BiH

130. Odbrana u žalbi ukazuje da povreda opisana pod I 5. a) žalbe, ujedno predstavlja i povredu krivičnog zakona: sud je pogrešno primijenio zakon, što je za posljedicu imalo pogrešnu pravnu kvalifikaciju djela i proglašenje optuženog krivim za to djelo.
131. Neosnovani su žalbeni prigovori odbrane kojima se osporava materijalna primjena zakona, odnosno ističe da je prvostepeni sud umjesto KZ BiH, trebao primijeniti KZ SFRJ, kao zakon vremena učinjenja krivičnog djela, koji je prema ocjeni žalioaca i blaži sa aspekta postojanja krivičnog djela kao takvog, kao i zaprijećene krivičnopravne sankcije.
132. Odbrana ne osporava osnovna načela, koja je u svojoj presudi i primijenio prvostepeni sud sadržana u članu 3. i 4. KZ BiH, u članu 7. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.
133. Članom 172. KZ BiH propisano je krivično djelo Zločini protiv čovječnosti, koji je članom 5. Statuta MKSJ definisan kao određena posebna djela, „kada su ona počinjena u oružanom sukobu, bilo međunarodnog, bilo unutarnjeg kakraktera i usmjerena protiv bilo kojeg civilnog stanovništva“. U vrijeme počinjenja djela, zločini protiv čovječnosti, kao posebno krivično djelo, nije eksplicitno bio predviđen krivičnim zakonima u Bosni i Hercegovini.
134. Međutim,običajni status kažnjivosti zločina protiv čovječnosti i pripisivanje individualne krivične odgovornosti za njegovo počinjenje u periodu 1992. godine, potvrđen je, od strane Generalnog sekretara UN²³, Komisije za međunarodno pravo²⁴, kao i jurisprudencijom MKSJ i Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR)²⁵. Ove institucije ocijenile su da kažnjivost zločina protiv čovječnosti predstavlja imperativnu normu međunarodnog prava ili jus cogens²⁶, zbog čega je nesporno da je u 1992. godini zločin protiv čovječnosti bio dio običajnog međunarodnog prava. Ovaj zaključak je potvrdila i Studija o međunarodnom humanitarnom pravu²⁷ koju je izradio Međunarodni komitet crvenog križa/krsta. Prema toj studiji „teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava predstavljaju ratni zločin“ (pravilo 156), „pojedinci su krivično odgovorni za zločine koje počine“ (pravilo 151) i „Države moraju istraživati ratne zločine koje su navodno počinili njihovi državljani ili njihove oružane snage, ili koji su počinjeni na njihovoj teritoriji, te u slučaju potrebe, krivično goniti osumnjičene.

²³ Izvještaj GS UN-a u vezi sa stavom 2. Rezolucije Vijeća sigurnosti br. 808, 3.maj 1993. paragraf 34-35 i 47-48

²⁴ Komisija za međunarodno pravo, Komentar na Nacrt zakona o zločinima protiv mira i sigurnosti čovječanstva (1996), član 18.

²⁵ MKSJ, Apelaciono vijeće, *Tadic*, Odluka o prijedlogu odbrane za interlokutorni prigovor na nadležnost, 2. oktobar 1995. paragraf 141; MKSJ, Pretresno vijeće, presuda *Tadić* od 7. maja 1997. paragraf 618-623; MKSR, Pretresno vijeće, *Akayesu*, 2.septembar 1998., paragraf 563-577.

²⁶ Komisija za međunarodno pravo, Komentar na nacrt teksta članova o odgovornosti država za međunarodno protupravna djela (2001), član 26.

²⁷ Jean-Marie-Henchaerts and Louise Doswald-Beck; Međunarodno običajno pravo, MKCK, Cambridge University Press, 2005.

Takođe moraju istraživati i druge ratne zločine koji su u njihovoj nadležnosti, te, u slučaju potrebe, krivično goniti osumnjičene.“ (Pravilo 158)

135. Član 4a) KZ BiH govori o “općim načelima međunarodnog prava”. Član 7. stav 2. EKLJP govori o „općim načelima prava priznatim od civiliziranih naroda““, a član 15. stav 2. MPGPP o „općim pravnim načelima koja priznaje međunarodna zajednica“. Kako međunarodno pravo, kao ni EKLJP ne poznaju identičan pojam onom koji se koristi u članu 4. a) KZ-a BiH, to ovaj termin predstavlja ustvari kombinaciju, s jedne strane “principa međunarodnog prava” kakav poznaje Generalna skupština UN i Komisija za međunarodno pravo i “općih principa prava priznatih od strane zajednice naroda” kakve poznaje Statut Međunarodnog suda pravde i član 7. stav 2. EKLJP, kao i član 15. stav 2. MPGPP-a.
136. Principi međunarodnog prava kako ih poznaje Rezolucija Generalne skupštine 95(I) (1946) i Komisija za međunarodno pravo (1950) odnose se na “Nirnberšku povelju i presudu tribunala”, dakle i na zločine protiv čovječnosti. “Principima međunarodnog prava priznatim u Povelji Nirnberškog tribunala i u presudi tribunala”, koje je Komisija za međunarodno pravo usvojila 1950. godine i podnijela Generalnoj skupštini, Principom VI.c. predviđen je zločin protiv čovječnosti kažnjiv kao zločin po međunarodnom pravu. Principom I određeno je da: “Svaka osoba koja počinii djelo koje predstavlja krivično djelo po međunarodnom pravu, odgovorna je, prema tome i podliježe kažnjavanju”. Principom II određeno je da: “Činjenica da domaći zakon ne predviđa kaznu za djelo koje je kažnjivo po međunarodnom pravu, ne oslobađa osobu koja je počinila to djelo odgovornosti prema međunarodnom pravu”.
137. Praksom Evropskog suda za ljudska prava naglašena je primjena odredbe stava 2. člana 7. u odnosu na primjenu stava 1. člana 7. EKLJP u nekoliko sličnih predmeta²⁸ u kojima je predmet rasprave upravo bilo postojanje i kažnjivost zločina protiv čovječnosti kao krivičnog djela. U predmetu Kolk i Kislyiy protiv Estonije, Evropski sud „se prisjeća da tumačenje i primjena domaćeg zakona u načelu spada u nadležnost domaćih sudova...“²⁹, a što je primjenjivo i kada se domaći zakon odnosi na pravila općeg međunarodnog prava ili međunarodnih sporazuma.
138. Prema tome, krivično djelo zločin protiv čovječnosti može se u svakom slučaju podvesti pod „opća načela međunarodnog prava“ iz člana 4a) KZ BiH. Dakle, bez obzira da li promatrano sa stanovišta međunarodnog običajnog prava ili stanovišta „principa međunarodnog prava“, nedvojbeno je da je zločin protiv čovječnosti predstavljao krivično djelo u inkriminisanom periodu, odnosno da je zadovoljen princip legaliteta. Pri tome ne treba zanemariti ni činjenicu da se osnovne krivičnopravne radnje nabrojane u članu 172. KZ BiH mogu pronaći i u zakonu koji je bio na snazi u relevantom vremenskom periodu (u vrijeme izvršenja djela), i to u članovima 134.,

²⁸ Vidjeti npr. presudu ESLJP u predmetu Naletilić v. Hrvatska, 51891/99 i presudu

²⁹ Vidjeti *Papon protiv Francuske* br. 54210/00, ESLJP 2001-XII i *Touvier protiv Francuske*, br. 29420/95, odluka Komisije od 13.I.1997. godine.

- 141., 142., 143., 144., 145., 146., 147., 154., 155. i 186. KZ SFRJ, odnosno da su radnje optuženja bile kažnjive i po tada važećem krivičnom zakonu. Konačno, u vezi sa članom 7. stav 1. EKLJP, sud zapaža da primjenu člana 4a) dodatno opravdava činjenica da je izrečena kazna u svakom slučaju blaža od smrtne kazne koja je bila u primjeni u vrijeme izvršenja djela, čime je zadovoljena i primjena principa vremenskog važenja krivičnog zakona, odnosno primjena „zakona koji je blaži za počinitelja“.
139. Žalbeno vijeće nalazi potrebnim istaći da je zakonitost primjene Krivičnog zakona BiH iz 2003. godine u postupcima pred Sudom BiH već detaljno razmatrana i riješena od strane Ustavnog suda BiH u odluci u predmetu *Maktouf i Nedžo Samarđić* AP 519/07.
140. Prema tome, Apelaciono vijeće istaknute žalbene prigovore smatra neosnovanim, nalazeći da je prvostepeno vijeće, na pravilno utvrđeno činjenično stanje, pravilno primijenilo zakon kada je radnje optuženog Savić Momira, pravno ocjenio i kvalifikovao kao radnje krivičnog djela **Zločini protiv čovječnosti iz člana 172 stav (1) tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e), f), i) i k) KZ BiH.**

IV) ODLUKA O KAZNI

141. Odbrana pobija prvostepenu presudu i zbog odluke o kazni, navodeći da su u završnoj riječi propustili da navedu niz olakšavajućih okolnosti na strani optuženog, koje okolnosti prema ocjeni odbrane bi dovele do daleko blaže osude. Odbrana ističe da je optuženi u više navrata pokušao da spasi ugroženo bošnjačko civilno stanovništvo, da do sada nije kažnjavan, da je porodičan čovjek, slabog imovnog stanja, njegovo korektno držanje tokom cijelog toka krivičnog postupka, te izražavanje žaljenja zbog stradanja civilnog bošnjačkog stanovništva.
142. Tužilaštvo BiH, u svojoj žalbi navodi da prvostepeni sud nije cijenio ulogu i doprinos žrtve, u smislu da isti ničim nisu izazvali, niti doprinijeli izvršenju krivičnog djela, što također predstavlja značajnu okolnost, kao ni pobudu iz koje je krivično djelo počinjeno.
143. Suprotno žalbenim navodima odbrane, prvostepeni sud, prilikom odmjeravanja krivične sankcije, nije propustio da cijeni i činjenicu da je optuženi pomogao nekolicu bošnjačkih porodica da ostanu u Drinskom. Upravo ova činjenica ukazuje da je optuženi mogao značajno da utiče na sudbinu civila Bošnjaka, koji zaključak u cijelosti prihvata i ovo vijeće.
144. U pogledu ostalih okolnosti, prvostepeni sud je detaljno cijenio, kako olakšavajuće tako i otežavajuće okolnosti, te rukovodeći se ciljevima opće i specijalne prevencije, zaključio da je kazna zatvora u trajanju od 18 godina adekvatna težini krivičnog djela i stepenu krivične odgovornosti optuženog. Imajući u vidu da je Apelaciono vijeće djelimično uvažilo žalbu odbrane i oslobodilo optuženog od optužbe za radnje opisane u tački 6. izreke prvostepene presude, ovakva odluka neminovno se mora odraziti i na visinu izrečene kazne zatvora, te je kaznu smanjilo na 17 godina zatvora. Prilikom

odmjeravanja ove kazne, Apelaciono vijeće se u cijelosti rukovalo činjenicama i okolnostima utvrđenim na strani optuženog u prvostepenom postupku. Odlučnost u izvršenju brojnih zločina, stepen odgovornosti optuženog, njegov status, broj počinjenih krivičnopavnih radnji, te postupanje prema žrtvama, pravilno su cijenjene kao otežavajuće okolnosti na strani optuženog.

145. Činjenica da su žrtve optuženikovih radnji civili, koji pripadaju u većini jednom etnosu, ne predstavlja otežavajuću okolnost, te suprotno žalbenim navodima tužioca, činjenica koja predstavlja odlučnu činjenicu za utvrđivanje bitnih elemenata krivičnog djela, ne može biti cijenjena istovremeno i kao otežavajuća okolnost (diskriminatorna namjera).
146. Iz naprijed navedenih razloga, na osnovu člana 313. i 314. ZKP BiH, vijeće Apelacionog odjeljenja je donijelo odluku kao u izreci presude.

Zapisničar:
Melika Murtezić

PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA
dr. Miloš Babić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.